

6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme sistemi ve elektronik para lisansına sahip kuruluşlarda belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	39044742-130-492337
Tarih	24.11.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü

Sayı : 39044742-130-492337 24.11.2017

Konu : 6493 sayılı Kanun kapsamında ödeme sistemi ve elektronik para lisansına sahip kuruluşlarda belge düzeni

İlgi : 21/04/2016 tarih 214631 evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinden; dünyanın çeşitli ülkelerindeki para transfer merkezleri ve bankalar ile sözleşmeler yapılarak bu ülkelere para havalesi işlemlerine aracılık faaliyetinde bulunduğunuz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun ... tarihli ve ... sayılı Kararı ile Ödeme Sistemi ve Elektronik Para Lisansına sahip olduğunuz belirtilerek, Türkiye'den yurt dışına yapılacak para havalesi işlemlerinde yurt dışındaki anlaşmalı şirkete aktarılacak komisyon tutarının

müşteriden tahsil edilen komisyondan düşülmesi suretiyle BSMV matrahının belirlenip belirlenemeyeceği, BSMV'nin iç yüzde yöntemiyle hesaplanmasının uygun olup olmayacağı ile yapılan işlemler için fatura düzenleme zorunluluğunun olup olmadığı hususlarında Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

A- 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI:

Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların ise aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden herhangi biri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun;

- 229 uncu maddesinde, faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu,

- 232 nci maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tesbit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunların da fatura istemek ve almak mecburiyetinde olduğu; yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin (1.1.2017'den itibaren) 900,-TL'yi geçmesi veya bedeli (1.1.2017'den itibaren) 900,-TL'den az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesinin mecburi olduğu,

- 233 üncü maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışları ve yaptıkları işlerin bedellerinin perakende satış fişi, makineli kasaların kayıt rulosu, giriş veya yolcu taşıma bileti vesikalarından herhangi biri ile tevsik olunacağı

hükme bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra, 253 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin (B) bölümünde, "... yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlara yaptırılan, iş veya hizmetler karşılığında ödemede bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri, yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlardan aldıkları muteber belgeleri, yurt dışındaki temsilciliklerimizde veya yurt içindeki noterlerde Türkçe'ye tercüme ve tasdik ettirdikten sonra defterlerine gider olarak kaydedebilmekte idiler. Ancak ..., anılan Kanun'un mükerrer 257'inci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, bu Genel Tebliğ ile yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlara yaptırılan iş veya hizmetler karşılığında alınan belgelerin, yurt dışında temsilciliklerimizde veya yurt içinde noterlerde Türkçe'ye tercüme ve tasdik edilme zorunluluğu kaldırılmıştır.

Buna göre, yurt dışındaki kişi veya firmalardan belge alan mükellefler, bu belgeleri defter kayıtlarında gider olarak göstermeleri sırasında belgelerde yazılı bedelleri, belgelerin düzenlendiği günde Merkez Bankasınca belirlenen döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek kayıtlarında göstereceklerdir. Ancak inceleme sırasında inceleme elamanınca lüzum görülmesi halinde, mükellefler bu belgelerini tercüme ettirmek zorundadırlar." açıklaması yer almaktadır.

Buna göre, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında ödeme kuruluşu olarak faaliyette bulunan şirketinizin, işlemleri için Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde fatura veya fatura yerine geçen belge düzenlemesi icap etmektedir.

Bunun yanı sıra, yurt dışından aldığınız hizmetler karşılığında yurt dışındaki firmalara aktardığınız komisyon tutarlarına ilişkin kayıtların, söz konusu firmalardan alınan ve ilgili ülke mevzuatına göre muteber olan belgeler ile tevsik edilmesi gerektiği tabiidir.

B- 6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU UYGULAMASI:

Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde, "Banka ve sigorta şirketlerinin 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.

Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım - satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat

faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.

90 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre ikraz işleriyle uğraşanlarla ikinci fıkrada belirtilen muamele ve hizmetlerden herhangi birini esas iştigal konusu olarak yapanlar bu Kanunun uygulanmasında banker sayılırlar." hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun 30 uncu maddesinde ise, BSMV'yi banka ve bankerlerle sigorta şirketlerinin ödeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, konu ile ilgili olarak, 91 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinin 5 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasında, "*6493 sayılı Kanun uyarınca esas itibariyle BDDK tarafından verilen izin çerçevesinde ve bu Kurum denetimine tabi olarak gerçekleştirilen ödeme hizmetleri, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen banka muamele ve hizmetlerinden olduğundan, bu işlemleri anılan maddenin üçüncü fıkrasına göre esas iştigal konusu olarak yapan elektronik para ve ödeme kuruluşlarının banker kapsamında BSMV mükellefiyeti doğar.*",

- İkinci fıkrasında, "*Elektronik para ve ödeme kuruluşları tarafından ödeme hizmeti kullanıcısına verilen hizmet nedeniyle tahsil edilen komisyon, ücret vb. tutarların tamamının vergilendirilmesi esastır. Komisyon tutarının bir kısmının yurt dışında veya yurt içinde yerleşik bir kuruluşa aktarılmasının BSMV matrahına etkisi bulunmaz.*"

açıklamaları yer almaktadır. Bunun yanı sıra, söz konusu Tebliğin 8 inci maddesinde, para havalesi hizmetlerinin vergilendirilmesi ve matraha ilişkin gerekli açıklamalara yer verilmiştir.

Buna göre, şirketiniz tarafından 6493 sayılı Kanun uyarınca BDDK'dan alınan faaliyet izni ile yapılan para havalesi hizmetleri dolayısıyla lehe alınan tutarların 91 Seri No.lu Gider Vergileri Genel Tebliğinde yapılan açıklamalar çerçevesinde BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de yerleşik BSMV veya KDV mükellefi temsilcilere aktarılan komisyonların lehe alınan paranın hesabında işlem maliyeti olarak dikkate alınması mümkün bulunmakla birlikte, yurt dışında yerleşik kuruluşlara aktarılan komisyonların lehe alınan paranın hesabında işlem maliyeti olarak dikkate alınması mümkün değildir.

Öte yandan, tahsil edilen komisyonun vergi dahil olarak tespit edilmesi halinde BSMV'nin iç yüzde yöntemiyle ayrılıp ödenmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, gerekli belgelerde herhangi bir belirleme yapılmaması durumunda tahsil edilen komisyon tutarının tamamı BSMV matrahını oluşturacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026